

AZ IDEGENRENDESZETI ELJÁRÁSBAN ELRENDELTE FOGVA TARTÁS AKTUALITÁSAI

1. Bevezetés

A hazánk területén jogszerűtlenül tartózkodó külföldiekkel szemben az idegenrendészeti hatóság jár el. Az idegenrendészeti eljárás célja a személy Magyarország területéről történő minél gyorsabb eltávolítása a „Visszatérési Irányelv”¹ figyelembevételével. A hatóságok annak érdekében, hogy a külföldi ne tudja magát kivonni az eljárás alól, többnyire a személyi szabadság tartós elvonásával járó kényszerintézkedést alkalmaznak, őrizetet rendelnek el.

Az őrizetet alapesetben kifejezetten az erre a célra fenntartott őrizeti helyen, az úgynevezett őrzött szálláson kell végrehajtani, melyeknek szigorú biztonsági előírásoknak kell megfelelniük. Az őrizet hossza esetenként akár a 12 hónapot is elérheti, amely során a fogva tartást végrehajtó állomány a külföldiek miatt speciális nehézségekkel találja szembe magát. A magyarországi határőrizeti rendszer jelentős változásai illetve az ehhez kapcsolódóan bevezetett intézkedések hatására az elmúlt években az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizetben levő külföldiek száma jelentősen csökkent, ugyanakkor a rendszer szerepe teljes körűen nem lett kiváltva, feladatai továbbra is biztosítottak.

2. Az idegenrendészeti fogva tartás szerepe

A külföldi részéről a beutazási és tartózkodási feltételek megszegése alapozza meg az idegenrendészeti kiutasításra² irányuló idegenrendészeti eljárást, amelynek célja a jogalap nélkül tartózkodó személynek az ország területéről való eltávolítása az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK irányelve (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló Visszatérési Irányelvben megfogalmazott alapelvek betartásával. Az idegenrendészeti eljárás során különbséget kell tenni a szabad mozgás jogával rendelkező személyeket³ és a harmadik országbeli állampolgárok⁴ között, ugyanakkor mindkét kategória esetén lehetőség van a személyi szabadság őrizettel történő korlátozására. Az eljárás alá vonttal szemben elrendelt őrizet alapvető célja az, hogy a személy az eljárás teljes időtartama alatt a hatóság rendelkezésére álljon, önkényes eltávozásával, vagy a hatóság tevékenységének más módon való akadályozásával ne

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK irányelve (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról. (Visszatérési Irányelv)

² Az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK irányelve (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról 3. cikk 3.

³ 2007. évi I. törvény a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról, (Szmtv.) 1.§ 1.

⁴ 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról, (Harmtv.) 2.§ a.

hiúsítsa meg az eljárás sikeres, rendszerint a kiutasítás kitoloncolással⁵ végződő befejezését.⁶

Harmadik országbeli állampolgárral szemben idegenrendészeti őrizetet és kiutasítást előkészítő őrizetet lehet elrendelni. Az idegenrendészeti őrizet célja elsősorban a személy elrejtőzésének vagy szökésének megakadályozása, a kiutasítás végrehajtásának késleltetésére vagy megghiúsítására irányuló magatartás megelőzése. A kiutasítást előkészítő őrizetet személyazonosság vagy tartózkodás jogszerűségének megállapítása, illetve visszaadás intézkedés alkalmazása esetén rendelheti el az idegenrendészeti hatóság.

A szabad mozgás és tartózkodás jogát élvező személlyel szemben kitoloncolást előkészítő őrizet elrendelésére akkor van lehetőség, ha a személy kiutasítását kitoloncolással rendelték el végrehajtani. Az idegenrendészeti hatóság valamennyi őrizetet legfeljebb 72 óra időtartamra rendelheti el. Amennyiben ez nem elegendő a szükséges eljárási cselekményekre, az őrizetet az okok részletes indoklásával az idegenrendészeti hatóság kérésére a bíróság jogosult meghosszabbítani. A kiutasítást előkészítő őrizet maximum 30 napig hosszabbítható, a kitoloncolási őrizet alkalmanként legfeljebb 30 nappal hosszabbítva összesen 3 hónapig, míg az idegenrendészet őrizet pedig alkalmanként 60 nappal hosszabbítva legfeljebb 12 hónapig tarthat.

3. Az őrizet végrehajtása

Az idegenrendészeti eljárás során elrendelhető valamennyi őrizetípust a rendőri szerv által fenntartott ún. őrzött szálláson kell végrehajtani az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet végrehajtásának szabályairól szóló 27/2007. (V. 31.) IRM rendelet és a Rendőrség őrzött szállásainak szolgálati szabályzatáról és a menekültügyi őrzött befogadó központokban végrehajtandó rendőrségi feladatokról szóló 21/2014. (VII. 4.) ORFK utasítás rendelkezései szerint. Az őrzött szállás olyan fogva tartási intézmény, amit kizárólag külföldiek idegenrendészeti célú őrizetének végrehajtására hoztak létre.

Az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet végrehajtása kizárólag rendőrségi feladat, nagyságrendjét és a fogva tartott külföldiek számának jelentős csökkenését jól érzékelteti a végrehajtott őrizetek számát tartalmazó 1. ábra.⁷

1. sz. ábra: Kimutatás a végrehajtott őrizetek számáról

⁵ Visszatérési Irányelv 3. cikk 5.

⁶ Kakócz Krisztián: Az idegenrendészeti fogvatartás speciális biztonsági kockázatai tényezői Határrendészeti Tanulmányok 2022/2. 22. o.

⁷ ORFK Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztály statisztikája alapján

Az objektumban elhelyezett külföldiek őrzésével kapcsolatos tevékenységeket hivatásos rendőri állomány és fegyveres biztonsági őrök végzik. A rendőrség jelenleg három őrzött szállást tart fenn, a Repülőtéri Rendőr Igazgatóságon egy 23 férőhelyes, a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Rendőr-főkapitányságon egy 36 férőhelyes, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányságon egy 160 férőhelyes objektum áll készen az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizetek végrehajtására. Többéves gyakorlat alapján az egyedülálló férfiak elhelyezése győri intézményben és a nyírbátori objektum két szektorában, a sérülékeny csoportok (egyedülálló nők, családok) fogvatartása a nyírbátori intézmény földszinti szektorában valósult meg. A budapesti objektum rendeltetése elsődlegesen a légi úton kitoloncolt személyeknek közvetlenül a toloncolást megelőző elhelyezése volt, ezen kívül szükség szerint egyedülálló férfiak őrizetét is ellátta. A SARS-Cov-2 vírus⁸ megjelenését követően ez a rendszer többször is jelentősen átalakult. Jelenleg a nyírbátori intézményben kizárólag egyedülálló férfiak, a győri objektumban az igazolt koronavírus fertőzöttek, míg a budapesti intézményben a sérülékeny csoportok (egyedülálló nők, családok, fizikálisan vagy mentálisan sérülte személyek) elhelyezése valósul meg.

A fogva tartottak számának 2015-től tapasztalt csökkenésének oka egyértelműen Magyarország déli határának fizikai akadállyal történő lezárását (Idegigenes Biztonsági Határzár) követően az államhatárt tiltott módon elkövetők számának drasztikus csökkenése, majd 2016-tól az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. tv. 5.§. 1.a. és 1.c. pontjai alapján történő ún. „átkísérés” széleskörű alkalmazása.⁹ Ez utóbbi lehetővé tette, hogy az ország területén jogszerűtlenül tartózkodó külföldit a rendőr az Idegigenes Biztonsági Határzárhoz kíséresse, majd annak kapuján keresztül egyszerűen a szomszédos ország irányába kényszerítse, mellőzve így az idegenrendészeti kiutasítás elrendelésére irányuló, rendszerint az őrizetet is magába foglaló hatósági eljárást.

4. Az idegenrendészeti fogva tartás speciális nehézségei

Az ország területén tartózkodók irreguláris migránsok¹⁰ hazánkat döntő többségben csupán tranzitországnak tekintik, céljuk a leggyorsabban tovább jutni valamely jellemzően nyugat-európai vagy skandináv célország felé. Mindenképpen el akarják kerülni azt, hogy egy eredményes magyar idegenrendészeti eljárás eredményeképpen toloncolás útján visszakerüljenek valamely korábbi tranzitországba, vagy egyenesen az állampolgárságuk szerinti kibocsájtó ország területére. Gyakori, hogy személyazonosságuk, állampolgárságuk eltitkolásával vagy hamis adatok közlésével akadályozzák, hátráltatják az idegenrendészeti hatóság eljárását, azért hogy kitoloncolásukat a jogszabályok biztosította őrizeti maximális időtartama alatt ne lehessen végrehajtani.¹¹

Az őrizeti idő jogszabályban meghatározott maximális időtartamát követően az idegenrendészeti hatóságnak nincsen lehetősége a külföldit a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (Harmtv.) alapján továbbra is hatósági felügyelet alatt tartani, személyi szabadságát tovább korlátozni, ezért az

⁸ A 2020. évben azonosított új koronavírus (Sars-CoV-2) okozta fertőzések (Covid-19) megelőzésének és terápiájának kézikönyve. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2020. 4.

⁹ Kui László: A határőrizeti célú idegigenes biztonsági határzár továbbfejlesztése, avagy a második kerítés mindent megold? Hadmérnök 2017/4. 70. o.

¹⁰ Hautzinger Zoltán: Az irreguláris migráció büntetőjogi aspektusai. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): Migráció és Rendészet. Magyar Rendészettudományi Társaság. Budapest, 2015. 49. o.

¹¹ Saját, idegenrendészeti és idegenrendészeti fogva tartási területen szerzett tapasztalat alapján

eljárás alatt állók nyílt befogadó állomásra kerültek, ahonnan már szabadon távozhattak. Az átkísérés alkalmazásának bevezetése előtt így lehetőségük volt a további eljárás alól magukat kivonni, így akadályozva meg kitoloncolásukat.¹²

Az idegenrendészeti célú fogva tartás esetén az őrizetet végrehajtó rendőri állomány – a magyar állampolgárok személyi szabadságának korlátozásához képest – sajátos nehézségekkel találja szembe magát. A fogva tartottak személyazonosságára, előéletére jellemző általános információhiány, a nyelvi, vallási, kulturális, nemzetiségi, értékrendbeli különbségek empátiát, multikulturális ismereteket valamint speciális intézkedéstaktikai felkészítést igényelnek. A sokrétű és hosszadalmas – multikulturális ismereteket¹³ és kimondottan a fogva tartás végrehajtására vonatkozó speciális ismereteket magában foglaló – képzés ellenére is gyakoriak a konfliktusok a fogva tartottak és az őket őrző állomány, illetve az őrizeteseik között is.¹⁴

5. A rendkívüli események

A jelentős számú és sokrétű, összetett tényezőkből fakadó biztonsági kockázat miatt sajnos gyakran következnek be a fogvatartottakra, a végrehajtói állományra, illetve az őrzés-biztonságra negatívan ható ún. rendkívüli események. Ennek fogalmát az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizetek végrehajtásáról szóló 27/2007 (V.31.) IRM. rendelet fogalmazza meg: *„Rendkívüli eseménynek minősül az őrizetet érintő természeti katasztrófa, továbbá minden olyan esemény, tevékenység vagy mulasztás, amely az őrizetes, az őrizeteseik őrzéséért, kíséréséért, szállításáért és ellátásáért, valamint e feladatokat végrehajtó állomány irányításáért felelős személyek és az ellenőrző személyek életét, testi épségét, egészségét, az őrzött szállás rendjét, az őrzésbiztonságot sérti vagy súlyosan veszélyezteti, így különösen:*

- a) az őrizetes által az őrzött szálláson elkövetett bűncselekmény, szökés, vagy ezek kísérlete;
- b) az őrzött szállás állománya jogszerű eljárásával szembeni csoportos ellenszegülés;
- c) az őrzött szállás rendjének csoportos megzavarása;
- d) az őrizetes öngyilkossági kísérlete vagy szándékos egészségkárosítása, vagy halála.”¹⁵

Tartalmát pontosítja az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv tevékenység-irányítási központjai, egyes rendőri szervek ügyeletei, valamint a segélyhívásokat fogadó központok egységes működéséről szóló 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás, amely 1. mellékletében nevesíti, illetve szűkíti ezek körét: *„terrorcselekmény, csoportos rendzavarás, halálos kimenetelű baleset, öngyilkosság, szándékos egészségkárosítás és kísérlete, szökés és annak kísérlete, étkezés csoportos megtagadása, csoportos ellenszegülés, öngyilkossági kísérlet, törvénysértő bánásmód, fertőzés, ételmérgezés, haláleset bekövetkezése, az objektumokban bekövetkezett verekedés, elhelyezettek közti konfliktus, a fogvatartottakkal való összejátszás, jogosulatlan előnyben részesítés, engedély nélküli levél, üzenet közvetítése, jogtalan előny elfogadása, kényszerítő eszközök jogtalan használata, a fogvatartott esetében bekövetkezett súlyos sérüléssel járó*

¹² Kakócz Krisztián: Az idegenrendészeti fogva tartás speciális biztonsági kockázatai tényezői Határrendészeti Tanulmányok 2022/2. 27. o.

¹³ 27/2011. (XII. 30.) ORFK utasítás a multikulturális környezetben végrehajtott rendőri intézkedésekről

¹⁴ ORFK Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztály statisztikái alapján

¹⁵ 27/2007 (V.31.) IRM. rendelet az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizetek végrehajtásáról 5/A.§ (4) bek.

*baleset, karantén elrendelése, kísérés során a szállító jármű üzemképtelenné válása, balesete*¹⁶

Az intézmények belső biztonságának fenntartása szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak azok az események, melyek oka kifejezetten az őrizetesk szökésére vagy egyéb rendbontásra irányuló szándéka, az ún. fogva tartás biztonságára kiemelt kockázatot jelentő események. A rendkívüli események száma a 2011-2023.05.31. közötti időszakban:

Év	Átlag fogvatartotti létszám	Rendkívüli események száma	A fogva tartás biztonságára kiemelt kockázatot jelentő események száma
2011	344	59	43
2012	440	59	44
2013	139	16	11
2014	173	8	8
2015	326	29	11
2016	274	54	47
2017	150	30	23
2018	39	15	12
2019	32	5	4
2020	52	18	10
2021	50	26	14
2022	32	24	19
2023.05.31-ig	22	4	3

2. sz. ábra: Kimutatás a rendkívüli események számáról

Rendkívüli esemény bekövetkezése esetén annak elhárítását illetve megszüntetését követően a hatályos ORFK utasításban meghatározott szempontrendszer szerint parancsnoki kivizsgálás történik. Az erről készült összegző jelentés tartalmazza az bekövetkezett

¹⁶ Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv tevékenység-irányítási központjai, egyes rendőri szervek ügyeletei, valamint a segélyhívásokat fogadó központok egységes működéséről szóló 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás. 1. sz. melléklet

esemény minősítését, helyét, idejét, a kiváltó okokat és a következményeket, az elhárítására bevezetett intézkedéseket és azok eredményeit, a személyi felelősséget és a későbbi hasonló jellegű események megelőzésére irányuló változtatásokat, a fennálló hiányosság(ok) megszüntetésére irányuló esetleges javaslatokat.

6. A nyírbátori objektum teljeskörű felújítása

Minden rendőrségi őrzött szállást más célból épült objektum átalakításával hoztak létre, így azok egymástól jelentősen eltérő őrzés-biztonsági illetve elhelyezési körülményeket biztosítottak. Az őrzeteseink önkényes eltávozásának megakadályozása miatt a külső és belső biztonsági rendszer rendszerint valóban „börtönszerű” körülményekhez vezetett, amely miatt – főképpen az emberi jogi szervezetek részéről – sok kritikát kapott a szakterület. Kifejezetten ebből a célból került sor a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Rendőr-főkapitányság Nyírbátori Őrzött Szállásának európai uniós forrásból történő felújítására, amely az elmúlt 10 év legnagyobb horderejű fejlesztése a szakterület életében.

A projekt kifejezetten a Strasbourgban 1987. november 26-án megkötött kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló egyezmény alapján létrehozott, az Európa Tanács Kínzás, Embertelen vagy Megalázó Bánásmód vagy Büntetések Megelőzésére Létrehozott Európai *Bizottsága* (CPT) idegenrendészeti fogva tartásra vonatkozó ajánlásainak való megfelelést célozza, legfőképp a korábban rendszeresen kifogásolt „börtönszerű körülmények” megszüntetésére, az ott elhelyezett őrzeteseink elhelyezési, valamint az őrszemélyzet munkakörülményeinek javítására irányul. A fejlesztés céljai a következők:

- megszűnnek a börtönszerű körülmények a bútorzat, a nyílászárók és a szabad levegőn tartózkodás céljára kijelölt udvart határoló kerítés cseréjével és a rácsok eltávolításával (törhetetlen biztonsági nyílászárók beépítése, pengés drótkadálytól mentes kerítés építése, szektorzáró rácsok cseréje törésmentes ablakfelülettel és nyílászárókkal),
- javulnak az elhelyezett őrzeteseink fizikai és mentális életkörülményei az épület tetőszerkezetének és gépészeti berendezések felújításával, cseréjével (légkondicionálás biztosítása, a víz és elektromos rendszer felújítása, új, rögzített bútorzat biztosítása, kültéri és beltéri eszközbeszerzés), illetve a szociális munkások foglalkoztatásával,
- javul a külföldiek tájékoztatásának színvonala a rendelkezésükre bocsátható számítógépek és a falra szerelt tájékoztató monitorok segítségével,
- megteremtődik a sérülékeny személyek körletrészében a hálókörletek igény szerinti egybenyithatósága vagy elválaszthatósága, amely lehetővé teszi a családok létszámához igazodó hálókörlet-kijelölést, vagy a zárkák közti ajtók zárásával a szükséges magánszféra biztosítását,
- javul az őrzeteseink egészségügyi ellátásának színvonala az orvosi rendelő felújításával és modernizálásával,
- javulnak az őrszemélyzet elhelyezési és munkavégzési körülményei a pihenőhelyiségek átalakításával, a bútorzat és a konyhai berendezések cseréjével, új munkaállomások beszerzésével.

Az intézmény ezt követően maradéktalanul képes lesz eleget tenni a vonatkozó jogszabályi előírásoknak illetve az egyéb releváns, a fogva tartásra vonatkozó emberi jogi ajánlásoknak

is. A felújítási munkálatok a cikk készítésének időpontjában fejeződnek be, az épület műszaki átadása várhatóan rövidesen megtörténik.¹⁷

7. A büntetés-végrehajtási intézetből érkezett személyek számának változása

Az őrizetek között speciális kategóriát képeznek a büntetés-végrehajtási intézetből jogerős szabadságvesztésüket letöltő, majd ezt követően kiutasított és kitoloncolandó fogva tartottak. Őket jellemzően embercsempészás, kábítószerrel való visszaélés és egyéb erőszakos bűncselekmények (rablás, hivatalos személy elleni erőszak, testi sértés) elkövetése miatt ítélték letöltendő szabadságvesztésre a bíróságok. A szabadságvesztés letöltését követően az idegenrendészeti hatóság velük szemben idegenrendészeti őrizetet rendelt el Harmtv. 2022. december 31-ig érvényes 65. (1) a. pontja alapján a kötelező kitoloncolás megszervezése, végrehajtása miatt. Arányuk 2018-tól, az őrizetek számának jelentős visszaesésével vált jelentőssé. A nyírbátori őrzött szállás esetében 2019-ben 27 ilyen személyt tartottak fogva, ami a teljes fogvatartotti létszám 11,2%-a, jellemzően pakisztáni, iraki, afgán, tunéziai, szíriai, illetve nigériai állampolgárok voltak. A győri intézményben ez az arány jóval magasabb, 23,8%-os volt.¹⁸ Ezekre a fogvatartottakra általánosságban jellemző az, hogy a büntetés-végrehajtási intézményekben eltöltött évek alatt gyakran társalgási szinten elsajátították a magyar nyelvet, megismerték a fogvatartotti szubkultúrát, illetve sok esetben jelentős kapcsolati tőkére tettek szert. Ilyen ismeretekkel felvértezve jelentős előnnyel rendelkeznek az őrzött szálláson elhelyezett külföldiek többségével szemben. Ismereteiket kihasználva gyakrabban válnak a fogvatartás biztonságára jelentős veszéllyel bíró rendkívüli esemény (csoportos rendezavarás, csoportos étkezés megtagadás, hivatalos személy elleni erőszak, őrizetek közötti verekedés, konfliktusok) kezdeményezőjévé vagy okozójává.¹⁹

Az embercsempészás miatt jogerős szabadságvesztésre ítélt külföldiek száma 2021. év után rohamosan növekedett. 2021. január 1-jei 632 főről 2022. év novemberére 2574 főre emelkedett. Beszédesebb adat, hogy az embercsempészet miatt elítélt külföldiek aránya 2023. év elejére a büntetés-végrehajtási intézményekben levő őrizetek 15-át tette ki.²⁰ A Harmtv. hivatkozott korábbi rendelkezése alapján várható volt, hogy szabadulásukat követően először idegenrendészeti eljárásba illetve őrizetbe kerülnek, tovább emelve az őrizetesi létszámot illetve legfőképpen az amúgy is magas részarányukat a fogva tartottak körében.

A jogalkotó a büntetés-végrehajtásban jelentkező problémák orvoslása érdekében azonban arra törekedett, hogy az érintett külföldiek esetében a kiszabott büntetést ne hazánkban töltsék le, illetőleg később pedig már – akár a szabadságvesztés büntetés-végrehajtási intézményben történő letöltése nélkül is – egyértelműen elsődleges célként az országból való eltávolításuk szándéka olvasható ki a jogszabályokból. Kifejezetten a külföldi elítéltek büntetés-végrehajtásban jelenlévő számának csökkentése érdekében született²¹ a veszélyhelyzet ideje alatt egyes büntetés-végrehajtást érintő rendelkezések

¹⁷ Az ORFK Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztály adatai alapján

¹⁸ Saját kutatás a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Rendőr-főkapitányság Nyírbátori Őrzött Szállás és a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Rendőr-főkapitányság Győri Őrzött Szállás adatai alapján.

¹⁹ Kakócz Krisztián Az idegenrendészeti fogva tartás speciális biztonsági kockázatai tényezői Határrendészeti Tanulmányok 2022/2. 43. o.

²⁰ Hautzinger Zoltán: Idegenrendészet a büntető igazságszolgáltatás szolgálatában Belügyi Szemle 2023/3. 377. o.

²¹ Uo. 378. o.

eltérő alkalmazásáról szóló 3/2023. (I. 12.) Kormányrendelet, mely rendelkezései alapján: „A nem magyar állampolgárságú elítélt (a továbbiakban: külföldi elítélt) kérelmére a szabadságvesztés végrehajtását a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka (a továbbiakban: országos parancsnok) a végrehajtás átadásáig félbeszakítja, ha:

a) az igazságügyért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) nyilatkozik, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának átadása nem kizárt;

b) az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: főigazgatóság) előzetes véleménye alapján

ba) a kiutasítás hatálya alatt álló külföldi elítélt esetében a kiutasítás,

bb) a kiutasítás hatálya alatt nem álló külföldi elítélttel szemben az idegenrendészeti kiutasítás elrendelhető, és annak végrehajthatósága nem kizárt;

c) a b) pont alá nem tartozó külföldi elítéltnak a szabadságvesztés végrehajtásának átadásával érintett államba történő visszatérése biztosított;

d) a külföldi elítélt vállalja, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakítását követően

da) Magyarország területét elhagyja, ennek érdekében a hatóságokkal együttműködik, valamint aláveti magát a vele szemben indított idegenrendészeti eljárásnak,

db) a szabadságvesztés végrehajtásának átadásával érintett államba visszatér, és

dc) Magyarország területére a szabadságvesztés végrehajtásának befejezése vagy végrehajthatósága megszűnése előtt, illetve a kiutasítás, vagy ha idegenrendészeti kiutasítását rendelik el, a beutazási és tartózkodási tilalom tartama alatt nem tér vissza;

Ettől jóval egyszerűbbé és gyakorlatilag kötelezővé teszi az embercsempészség miatt jogerősen letöltendő szabadságvesztésre ítélt külföldieknek a büntetés-végrehajtási intézményekből való eltávolítását az embercsempészség bűncselekmény miatt elítéltek reintegrációs őrizetéről szóló 148/2023. (IV. 27.) Kormányrendelet. A reintegrációs őrizet során az elítélt a szabadságvesztést nem a büntetés-végrehajtási intézményben, hanem mozgásszabadságuk jelentős korlátozásával és felügyeletével otthonukban tölthetik le.

„Reintegrációs őrizet” alkalmazása:

a) a bíróság embercsempészség büntett vagy embercsempészség büntett előkészülete miatt jogerős ítéletében szabadságvesztést szabott ki,

b) a bíróság az a) pont szerinti büntetés mellett az elítélt kiutasítását is elrendelte,

c) az elítélttel szemben más bűncselekmény miatt Magyarországon nincs folyamatban büntetőeljárás”

A rendelet alapján a fenti feltételek fennállása esetén a letöltendő szabadságvesztés a büntetés-végrehajtási intézményből történő elbocsajtást követően reintegrációs őrizetbe alakul át. A külföldi a reintegrációs őrizet kezdetének megállapítását követő 72 órán belül köteles Magyarország területét elhagyni. A rendelet szerint a „reintegrációs őrizet végrehajtásának helye az elítélt Magyarországot megelőző, korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti állam területe, vagy ha az nem ismert, az állampolgársága szerinti állam területe”.

Az új szabályozás és a kialakított eljárási rend következtében az embercsempészség miatt elítélt külföldiekkel szemben idegenrendészeti eljárásban már nem kerül elrendelésre őrizet, ezért nem kerülnek az őrzött szállásokra sem.

8. Befejezés

A magyarországi idegenrendészeti hatóságok jelenlegi gyakorlatában az idegenrendészeti fogva tartás jelentősége egyre csökkeni látszik. A külföldieknek az ország területén bármilyen célból történő fogva tartása egyértelműen nem támogatott.

Az idegenrendészeti fogva tartási képesség fenntartása, a kifejezetten erre a célra kiképzett állomány speciális szakértelmének megtartása, valamint az objektumokra vonatkozó még fennálló fenntartási kötelezettség miatt, valamint az illegális migráció változásának, kezelésének esetleges más lehetőségeinek figyelembe vételével továbbra sem volna indokolt a szakterület jelentőségének, erőinek-eszközeinek csökkentése. A nyírbátori intézmény felújítása és az európai uniós forrás felhasználásából eredő 10 éves fenntartási kötelezettség középtávon vélhetően biztosítja a rendőrségi minimális őrizeti képesség fenntartását.